

KN Knjižničarske novice

Letnik 26, številka 1/2, 2016

Kazalo

3	Spodbujanje bralne kulture pri odraslih
6	»Prostorska analiza knjižnične mreže (PAM)«
7	Knjižnice, religije in brezdomci na Divjem zahodu
10	Praznični utrip šolske knjižnice
12	Noč z Andersenom 2016
14	Knjižne POPslastice z Miho Šaleharjem
16	Ob 100. obletnici smrti prekmurskega pesnika Jožefa Baše – Mirosláva
17	Ali ste vedeli da ...
18	Informacijsko vedenje na slovenskem podeželju
20	Iz dnevnega tiska
21	Kalanov sklad
23	Opravičilo uredništva

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Martina Rozman Salobir

Odgovorna urednica: Mojca Trtnik (e-pošta: mojca.trtnik@nuk.uni-lj.si)

Uredniški odbor: Tomaž Bešter, Janko Klasinc, Meta Kojc, Veronika Potočnik, Gorazd Vodeb, Damjana Vovk

Oblikovanje, prelom in tehnično uredništvo: Jani Peternelj in Miha Deisinger / odtisi@handprints

Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o. Ljubljana

Fotografija na naslovnici: pixabay.com

Naklada: 260 izvodov

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic:

knjiznarske.novice@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-148

Naročnina za leto 2016: 50,00 EUR za tiskano obliko & 1 brezplačen dostop do elektronske oblike, 30,00 EUR za dostop do elektronske oblike.

“Življenje je sprememba. Če se nehaš spreminjati, nehaš živeti.” - Rainer Kaak

Petindvajsetletnica Knjižničarskih novic prinaša novo in osveženo podobo. Iskreno upam, da vam je všeč. Čas je tudi za vsebinsko obnovo in pogled v zrcalo. Kakšen je njegov odsev - je jasen ali zamegljen, usmerjen v preteklost ali prihodnost? V zadnjem letu sem poslušala vaše dobronamerne kritike in predloge, ki so mi dali vedeti, da je konstruktivni razmislek o namenu Knjižničarskih novic nujen. So res namenjene le obveščanju o rezultatih, dosežkih in različnih dogajanjih v knjižnicah ali čas od nas zahteva tudi kritične in problemsko usmerjene vsebine? Kako dvigniti zavest knjižničarjev po pisanju in objavljanju prispevkov? Kako v razdrobljenosti najti povezanost in sodelovanje različnih tipov knjižnic? Veliko vprašanj, ki pa še nimajo svojih odgovorov. Upam, da jih bom lahko poiskala skupaj z vami s pomočjo kratke ankete, ki jo boste v kratkem prejeli v elektronski obliki. Ker mi je vaše razmišljanje pomembno vas že zdaj vljudno prosim, da jo izpolnite. Le tako se bomo lahko izboljšali in poiskali nove poti. Ker življenje je sprememba in Knjižničarske novice se spreminjajo skupaj z njim!

Veliko užтков ob branju vam želim,

Mojca Trtnik
odgovorna urednica

mojca.trtnik@nuk.uni-lj.si

Spodbujanje bralne kulture pri odraslih

Damjana Mustar

Mestna knjižnica Kranj

damjana.mustar@mkk.si

Bralna srečanja v Mestni knjižnici Kranj

Splošna pismenost današnjega prebivalstva omogoča, da se večina ljudi individualizira kot osebni posamezniki in ima možnost visokega osebnega kultiviranja. Branje je eden od glavnih načinov izobraževanja in osebnega oblikovanja.

Začetki mreženja bralnih skupin

Zavedajoč se tega, da je dobro razvita bralna pismenost zelo pomembna za vsakega posameznika, se je Mestna knjižnica Kranj leta 2008 pridružila partnerstvu petih držav (Bolgarija, Velika Britanija, Italija, Španija, Danska) z naslovom Life-long Learning for Senior Citizens (LL4S – vseživljenjsko učenje za starejše), katerega temeljna naloga je bila organizirati raznolike dejavnosti za starejšo populacijo in prek sodobnih medijev predstaviti primere dobre prakse vsem sodelujočim partnerjem in tudi širši evropski javnosti.

V okviru tega partnerstva smo začeli z organizacijo bralnih srečanj za starejše v Domu upokojencev Kranj in z bralno skupino Modrina v Mestni knjižnici Kranj.

Skupini se razlikujeta glede na starostno strukturo, metode dela in cilje, ki so odvisni od aktivnosti udeležencev v posamezni skupini.

Bralna srečanja v domovih za starejše so namenjena dvigu bralne kulture, ohranjanju lokalne kulturne dediščine, pridobivanju in ohranjanju kompetenc ter socializaciji udeležencev. Na srečanjih prebiramo odlomke iz leposlovnih književnih del

slovenskih in tujih avtorjev ter se pogovarjamo o temah, ki so predstavljene v delih. Vsebinsko knjige zajemajo tematiko iz časa njihove mladosti in polpretekle zgodovine, kar je njihovo interesno področje.

Bralna srečanja za starejše – Modrina, katerih udeleženci so še zelo aktivni, temeljijo na razvijanju bralne kulture, spodbujanju zanimanja za slovensko in prevodno leposlovje in pogovora o njem, razvijanju kritičnega vrednotenja prebranih del, izmenjavi izkušenj pri razvijanju bralne kulture, kreativnem pisanju, spodbujanju zanimanja za novosti na knjižnem trgu, medgeneracijskem sodelovanju in ohranjanju lokalne kulturne dediščine, pridobivanju in ohranjanju kompetenc ter socializaciji udeležencev. S pomočjo moderatorja (voditelja bralne skupine) se pogovarjamo o književnih delih slovenskih in tujih avtorjev, ki jih preberejo doma, o njihovih temah, slogu in tehniki pisanja ter razvijamo kritični odnos do literature. S svojimi predlogi vplivajo na vsebino srečanj in deloma na izbor književnih del. Voditelji jim na kratko predstavljamo dela in jih seznanjamo z novostmi na knjižnem trgu.

Da je bil projekt dobro zasnovan, nam potrjujejo zadovoljni udeleženci bralnih skupin, ki se jih redno udeležujejo in aktivno sodelujejo pri izvedbi, kot tudi dejstvo, da smo bili v projektu LL4S izbrani za predstavitev našega dela na srečanju partnerjev v Vari na Švedskem.

Predstavitev dejavnosti je bila zelo uspešna in odmevna, saj smo bili zato tudi nagrajeni s strani Ministrstva RS za

šolstvo in šport in Centra RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja z mednarodnim priznanjem Jabolko kakovosti 2010 za projekte vseživljenjskega učenja.

Mednarodna zveza za pismenost (ILA), ki na priporočilo Evropskega komiteja za mednarodni razvoj (IDEC) vsaki dve leti podeli posebno nagrado za inovativno promocijo, pa je leta 2015 to nagrado podelila prav Mestni knjižnici Kranj za projekt MODRO BRATI IN KRAMLJATI – bralna srečanja v Mestni knjižnici Kranj.

Primere dobre prakse smo želeli deliti tudi z drugimi ustanovami v Sloveniji. V sodelovanju z JAK RS smo v knjižnici organizirali seminar z delavnico Organizacija in vodenje bralnih srečanj za starejše. Namenjen je bil strokovnim delavcem splošnih knjižnic, ki organizirajo aktivnosti za starejše, domovom upokojencev, prostovoljcem in organizatorjem aktivnosti za starejše. Odziv je bil zelo dober, saj se je seminarja udeležilo lepo število slušateljev iz vse Slovenije.

V letu 2012 smo začeli dejavnost širiti tudi v okoliške kraje, v krajevne knjižnice Mestne knjižnice Kranj (Jezersko, Preddvor, Cerklje, Šenčur, Stražišče, Naklo) in KS Golnik.

Glede na to, da smo kadrovske in finančno okrnjeni, smo k sodelovanju povabili prostovoljce, ki so bili pripravljeni voditi bralne skupine. Na uvodnem srečanju smo jih seznanili z namenom in organizacijo prostovoljnega dela ter z obveznostjo, ki jo bodo kot prostovoljci sprejeli. ...

Mestna knjižnica Kranj

... Zanje smo v sodelovanju z Inštitutom A. Trstenjaka s prof. dr. Jožetom Ramovšem izvedli 60-urno izobraževanje, ki je trajalo več kot eno leto. Ob zaključku le-tega je vsak prostovoljec imel formirano skupino, ki jo je bil sposoben voditi samostojno.

Pri oblikovanju skupin nismo imeli lahke naloge. Starejši ljudje v mestih so veliko bolj aktivni kot starejši na podeželju. Spraševali smo se, kako jih povabiti in pridobiti v skupine. Potrebovali smo kar precej časa, energije in potrpežljivosti, da so se oblikovale skupine. Uporabili smo vsa sredstva obveščanja v lokalni skupnosti: oglase, letake, osebna poznanstva. Učinek ni bil tak, kot smo ga pričakovali. Na skupnih srečanjih smo ugotavljali, katera informacijska sredstva naj še uporabimo. Ugotovili smo, da je najboljši način pridobivanja članov z osebnim stikom, s povabilom prijatelja, ki se že udeležuje skupine, oziroma da dobijo informacijo na dom.

Po uspešnem zaključku izobraževanja smo ustanovili 11 novih bralnih skupin, ki jih vodijo usposobljeni prostovoljci. Srečanja skupin potekajo v krajevnih knjižnicah Cerklje, Naklo, Šenčur, Stražišče, Preddvor, Jezersko, tri v prostorih Mestne knjižnice Kranj, v krajevni skupnosti Golnik in v oskrbovanih stanovanjih v Kranju.

Dejavnost smo razširili v vse domove upokojencev v naši okolici, poleg Kranja potekajo bralna srečanja še v Domu starejših občanov Naklo in Preddvor.

Poleg bralnih skupin za starejše v mreži bralnih skupin delujeta tudi skupini, ki sta

namenjeni aktivnim občanom: Medgeneracijska skupina Kranj in skupina Aktivne ženske Kranj.

Organizirani imamo tudi dve bralni skupini, ki sta namenjeni občanom iz ranljivih skupin: bralna srečanja za slepe in slabovidne in bralna srečanja za osebe s pridobljeno možgansko poškodbo. Srečanja so namenjena pridobivanju in ohranjanju kompetenc ter socializaciji udeležencev.

Za strokovne delavce knjižnice in prostovoljce smo organizirali izobraževanja za delo z osebami s različnimi motnjami (vida, branja, pomnjenja, govora idr.).

V bralne skupine vključujemo tudi udeležence, ki jim je slovenščina tuji jezik. Z vključitvijo v skupino si krepijo besedni zaklad in večajo samozavest pri komuniciranju v okolju.

Tako razvejena mreža bralnih skupin zahteva natančno organizacijo, za katero skrbi strokovna delavka knjižnice.

Namen delovanja bralnih srečanj za odrasle

Bralna srečanja za odrasle so namenjena dvigu bralne kulture, ohranjanju lokalne kulturne dediščine, pridobivanju in ohranjanju kompetenc ter socializaciji udeležencev.

Temeljijo na prebiranju leposlovnih odlomkov in del, spoznavanju in ohranjanju kulturne dediščine, spoznavanju in ohranjanju ljudskega izročila, razvijanju

bralne kulture, spodbujanju zanimanja za slovensko in prevodno leposlovje in pogovora o njem, razvijanju kritičnega vrednotenja prebranih del, izmenjavi izkušenj pri razvijanju bralne kulture, kreativnem pisanju, spodbujanju zanimanja za novosti na knjižnem trgu, medgeneracijskemu sodelovanju z odraslimi, z osnovnošolsko in srednješolsko mladino.

Bralna srečanja v Mestni knjižnici Kranj

Srečanja vodimo in pripravljamo izkušeni in usposobljeni strokovni delavci Mestne knjižnice Kranj in usposobljeni prostovoljci po metodologiji dela s ciljnimi skupinami, ki jih sestavljajo občani, stari več kot 60 let, aktivni odrasli in občani iz ranljivih skupin prebivalstva.

V knjižnici potekata dve obliki srečanj za starejše, ki se razlikujeta glede na metode dela in cilje v skupini.

Srečanja v domovih upokojencev so namenjena oskrbovancem, ki se zaradi zmanjšanih fizičnih in zdravstvenih sposobnosti ne morejo udeleževati srečanj v knjižnici. Ker so oskrbovanci večinoma stari več kot 80 let, so načrtovana srečanja bralno-pogovorna, saj udeleženci zaradi svojega stanja (otežena komunikacija, slab sluh, težave s spominom) večinoma niso sposobni samostojnega branja. Srečanja potekajo v dopoldanskem času, ker je to najbolj ugoden čas za delo v tej starostni skupini. Srečujemo se enkrat tedensko, po eno uro. V skupini je od 8 do 12 udeležencev.

Vodenje in vsebina srečanj sta prilagojena sposobnostim in stanju oskrbovancev, zato zahtevata posebno obravnavo in pripravo programa.

Na srečanjih prebiramo izbrane odlomke izvirnega slovenskega in prevodnega leposlovja, deloma tudi poljudna strokovna besedila, in vodimo pogovor, ki temelji na prebranih besedilih, predhodnem poznavanju slovenskih literarnih del, na kulturni in naravni dediščini, na starih navadah in običajih ter prenosu znanja in izkušenj na mlajše generacije. Pogovori so obogateni s predmeti in drugim knjižnim gradivom, predvajanjem kratkih filmov in glasbe.

Gostje, ki jih občasno povabimo, popestrijo srečanja in udeležence spodbudijo k pogovoru, pri čemer je največja pozornost namenjena ustvarjalcem iz njihove generacije, a tudi mlajši avtorji niso redkost. Medgeneracijski stiki so vzpostavljeni z najstniškimi gosti, ki predstavljajo svojo ustvarjalnost.

Na srečanjih, ki so namenjena udeležencem, starim več kot 60 let, ki so še aktivni in spremljajo sodobno dogajanje, se pogovarjamo o književnih delih slovenskih in tujih avtorjev, ki jih preberejo doma, o njihovih temah, slogu in tehniki pisanja ter razvijamo kritični odnos do literature.

S svojimi predlogi vplivajo na vsebino srečanj in deloma na izbor književnih del. Strokovni delavci knjižnice jim na kratko predstavljamo dela in jih seznanjamo z novostmi na knjižnem trgu.

Srečanja potekajo v različnih terminih, enkrat tedensko, štirinajstdnevno ali mesečno, po eno uro in pol. V skupini je od 8 do 14 udeležencev.

S pomočjo sodobne tehnologije spoznavamo nove možnosti branja. Učimo se uporabljati elektronske bralnice in si izposojamo elektronske knjige. Starejši ljudje so v večini zagovorniki tiskane knjige, vendar želijo biti seznanjeni z novo tehnologijo in njeno uporabo. E-bralnik jim predstavlja določene prednosti: možnost povečanja črk (besedila), osvetlitev bralne površine na bralniku, bralnik je lažji od knjige, zato je primernejši za branje npr. v postelji in na potovanju.

Za popestritev v naša srečanja vključujemo tudi ogled filmov, ki so posneti po prebranih knjigah.

Na srečanja vabimo goste iz njihove generacije, organiziramo delavnice kreativnega pisanja, vabimo goste s področja založništva, da seznanjamo bralce s knjižnimi novostmi.

Bralna srečanja za slepe in slabovidne so individualna in potekajo enkrat tedensko, 2 uri v prostorih Mestne knjižnice Kranj. Na srečanjih udeležencem prebiramo aktualna gradiva, ki jih predlaga sam ali mu jih predlagamo voditelji.

Bralna srečanja za osebe s pridobljeno možgansko poškodbo potekajo enkrat na 14 dni v Centru Korak Kranj. Na srečanjih prebiramo izbrane odlomke izvirnega slovenskega in prevodnega leposlovja, deloma tudi poljudna strokovna besedila, in vodimo pogovor, ki temelji na prebranih besedilih. Srečanja temeljijo tudi na urjenju spomina in razvijanju govora.

Medgeneracijska bralna srečanja

K sodelovanju povabimo mlade bralce iz osnovnih in srednjih šol. Domenimo se za branje knjige z istim naslovom ali podobno tematiko. Na srečanjih izmenjamo različna mnenja, videnja in razmišljanja o prebranem. Z druženjem pa razvijamo tudi medgeneracijsko sožitje.

Medgeneracijska bralna skupina Kranj

Število udeležencev skupine niha. V ustaljeno skupino, ki se srečuje enkrat mesečno, se vključujejo pridruženi člani, ki ji sledijo prek e-obveščanja voditeljice srečanj, glede na interes in potrebo po pogovoru o prebranem. Mladi so večinoma srednješolci, ki srečanjem prav tako sledijo po e-pošti.

Bralna srečanja Aktivne ženske Kranj so namenjena vsem ženskam, ki kljub vsakodnevni skrbi za dom, družino in službo še vedno najdejo čas za knjigo. Potekajo enkrat mesečno, uro in pol. Namen srečanj je ohranjanje stika s knjigo in druženje.

Z organizacijo bralnih srečanj smo v Mestni knjižnici Kranj želeli opozoriti, kako pomembna je bralna pismenost v vseh življenjskih obdobjih, da je branje koristno, da nudi užitek in da vključevanje v bralno skupino pomeni nenadomestljivo druženje in socializacijo.

Promoviramo vse vrste branja: poljudno informacijsko branje za ohranjanje funkcionalne pismenosti in leposlovno branje za estetski užitek.

V Mestni knjižnici Kranj deluje 16 organiziranih bralnih skupin. Vodijo jih strokovni delavci Mestne knjižnice Kranj in 20 usposobljenih prostovoljcev in strokovnih

delavcev knjižnice. V posamezni skupini je od 8 do 14 udeležencev.

S prostovoljnimi voditelji bralnih skupin se enkrat mesečno srečujemo na intervizijskih srečanjih, na katerih si izmenjujemo izkušnje, doživetja, koristne informacije, se izobražujemo in ne nazadnje tudi družimo ter se medsebojno motiviramo, si dajemo energijo in zagon za prostovoljno delo in delo s skupinami bralcev.

Proti koncu sezone pripravimo skupno srečanje vseh bralnih skupin, na katerega povabimo avtorja knjige, ki so jo prebrali udeleženci v vseh skupinah. Knjiga je delo slovenskega avtorja. Srečanje je vedno dinamično, saj udeleženci zaradi poznavanja vsebine aktivno sodelujejo v pogovoru z avtorjem.

Naše vabilo k sodelovanju se glasi:

»Vabimo vas, da se udeležite naših iskrivih srečanj v družbi dobrih knjig in prijetnih ljudi.«

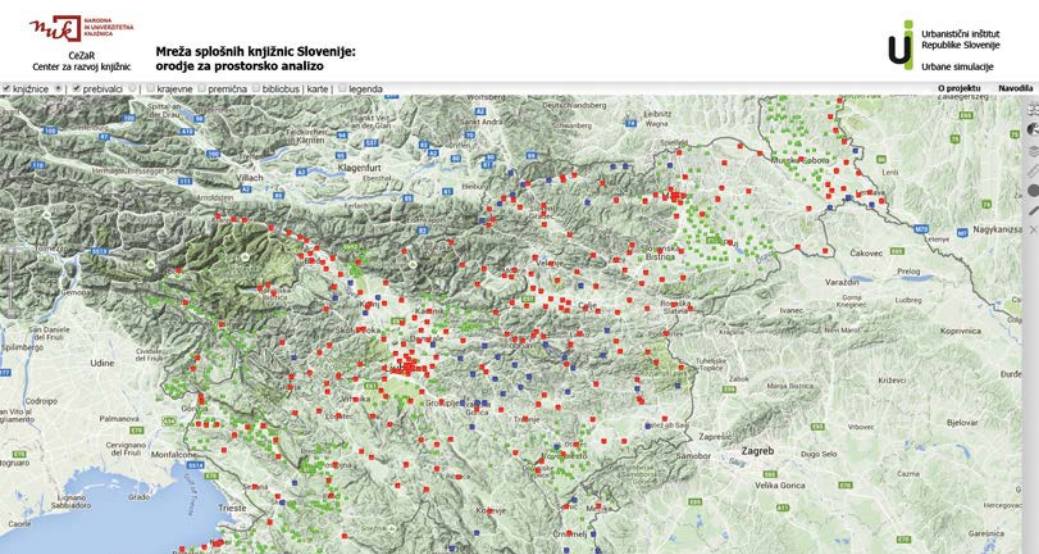
Novosti v projektu »Prostorska analiza knjižnične mreže (PAM)«

Gorazd Vodeb

Narodna in univerzitetna knjižnica

gorazd.vodeb@nuk.uni-lj.si

Prostorska dostopnost splošnih knjižnic

Narodna in univerzitetna knjižnica, Center za razvoj knjižnic in Urbanistični inštitut Republike Slovenije že dlje časa sodelujeta v projektu »Prostorska analiza knjižnične mreže (PAM)«, ki ga financira Ministrstvo za kulturo.

Izhodišče projekta predstavlja načelo »Knjiga do bralca«, ki pomeni zagotavljanje najširše možne dostopnosti knjižnične dejavnosti za vse prebivalce in s tem izenačevanje pogojev za njihov razvoj. Prostorska dostopnost splošnih knjižnic je eden ključnih pogojev za ureničevanje poslanstva splošne knjižnice kot lokalnih vrat do znanja, kulture in informacij. S projektom želimo poudariti pomen razvite mreže splošnih knjižnic za demokratično dostopnost informacij.

Posebnost projekta PAM je v tem, da za analizo dostopnosti mreže splošnih knjižnic prebivalcem uporablja tehnologijo geograf-

skih informacijskih sistemov in napredne tehnologije prostorskih simulacij.

V sklopu projekta je Urbanistični inštitut opravil raziskavo, ki je podrobno ocenila prostorsko dostopnost mreže splošnih knjižnic prebivalcem. Na tem mestu naj izpostavimo samo eno izmed ugotovitev. Rezultati so pokazali, da v Sloveniji kar 40,78 % naselij v oddaljenosti 4000 m nima krajevne knjižnice, postajališča bibliobusa ali premične zbirke. V teh naseljih živi 12,78 % prebivalcev Slovenije.

V drugem delu raziskave je bila izdelana prostorska simulacija lokacij manjkajočih knjižnic ob upoštevanju veljavnih normativnih aktov in strokovnih priporočil. Ena izmed ugotovitev je bila, da je v Sloveniji kar 29 območij z več kot 1500 prebivalci, ki so brez krajevne knjižnice, postajališča bibliobusa ali premične zbirke.

V začetku novembra 2015 je bila vzpostavljena spletna aplikacija za prostorsko analizo mreže splošnih knjižnic. Aplikacija je namenjena strokovnjakom za načrtovanje knjižnične mreže ter lokalnim skupnostim, ki načrtujejo razvoj svojega območja.

Spletna aplikacija omogoča pregledovanje mreže splošnih knjižnic na karti. Označene so krajevne knjižnice, postajališča premičnih zbirk in bibliobusov. Lokacija vsake knjižnice je povezana s podatki v eRazvidu, računalniškem katalogom (COBISS) in spletno stranjo knjižnice. Uporabnik lahko išče knjižnice, preklaplja med različnimi sloji (ortofoto, cestna mreža, relief itn.), karto premika, poveča ali pomanjša.

Aplikacija podpira tudi analizo dostopnosti dejanskih in potencialnih lokacij izvajanja dejavnosti splošnih knjižnic. Aplikacija namreč za vsak prebivalstveni kvadrant izračuna razdaljo do najbližje knjižnice ter izriše najbližjo pot po cestni mreži do postajališča bibliobusa in krajevne knjižnice.

Pregled sociodemografskih značilnosti potencialnih uporabnikov omogočajo podatki Statističnega urada Republike Slovenije. Aplikacija prikaže demografsko strukturo za poljuben radij oddaljenosti od izbrane točke ali linije po cestni mreži. Uporabnik z enim klikom dobi podatke o tem, koliko prebivalcev živi na izbranem območju ali ob liniji, kakšna je njihova starostna struktura in izobrazba ter delovna aktivnost.

Raziskava in spletna aplikacija sta strokovni javnosti dostopni na spletu preko povezave <http://cezar.nuk.uni-lj.si> (zavihek Raziskave in razvoj, Študije in zavihek PAM).

Knjižnice, religije in brezdomci na Divjem zahodu

Tereza Poličnik-Čermelj

Narodna in univerzitetna knjižnica

tereza.policnik-cermelj@nuk.uni-lj.si

Potovanje po ameriškem zahodu

Potovanje je preplet dogodkov in trajno učenje, je prilagajanje okolici v upanju, da se z njo zliješ. Včasih opazujem s ptičje perspektive, včasih kot podgana v podzemnih poteh. Potovanje je življenje, ki buri domišljijo.

Nekoč sem knjižnice na poti gledala le od zunaj. Nisem se jim posvetila, ker sem želela odkrivati tisto, kar je daleč od službe, skratka, želela sem odklop od delovnega vsakdana. Sčasoma so knjižnice spremenile koncept, razširile ponudbo in spretno vključile tehnologijo in bogat program v tekmi za obiskovalce med verskimi objekti, zabavišči in muzeji ter postale vredne obiska s sporočilnostjo, ki še dolgo odmeva. Prelomen je bil obisk britanske knjižnice pred mnogimi leti, ki je tudi tiste, ki niso knjižničarji prepričali, da se knjižnica lahko enakovredno kosa z drugimi kulturnimi ustanovami. Od takrat so knjižnice na mojem popotniškem načrtu.

Potovanje po ameriškem zahodu lansko pomlad sem začela v **Las Vegasu**, mestu sredi puščave, mestu iger in zabave. Las Vegas ima kip svobode, Eifflov stolp, egipčanske piramide s sfingo in Benetke z gondolami, ki prevažajo ljudi po kanalu. Svet lahko prehodiš v nekaj urah. Hoteli, trgovine, restavracije, umetniki vseh vrst. Sanje, bogastvo in dobri stari rock vse za dobro počutje ob zvokih »Good vibration«. Brezdomci prosjajo na cestah, nekateri se predstavljajo z zanimivimi napisi na kartonih. Plastičen kozarec kokakole je obvezen pripomoček za drobiž. Berači so morda lovem na srečo živo opozorilo, da hlepenje po milijonih lahko privede na beraško palico. Nekateri spijo pod podvozi avtocest.

1. Kristalno čiste Benetke

Las Vegas ima muzej atomskih poskusov, kjer je tudi knjižnica. Vsakdo lahko brezplačno preveri dokumentacijo o atomskih poskusih in načrtovanih raketnih motorjih na atomski pogon. Nič ne vprašajo, kdo si, mirno se lahko sprehodiš med policami, ki se šibijo pod težo projektov, ujetih v fascikle, časopisja in ekranov na mizah. Na treh računalnikih se vrtijo predstavitve o tem, kako so eksplozije potekale in koliko kiloton je bruhnilo v ozračje. Predstavljeni so natančni podatki o razdaljah med točko eksplozije in privezane kozo ter poškodbam, ki jih je bila žival deležna. Eksplozije so bile spektakel, ki je v atomski oblak oblekel filmsko ikono Marilyn Monroe. Otroci so se v šolah učili, kako se zaščitijo pred atomskim napadom. Preprosto zlezejo pod klop in si z rokama prekrijejo glavo. Kmalu so veliki fantje, ki so z atomskim pokanjem kazali mišice, ugotovili poguben vpliv na okolje. V obdobju hladne vojne so se

dogovorili, da bodo prenehali z atomskimi poskusi, saj so bili rezultati katastrofalni. Segreli so ozračje, povišali stopnjo radiacije in naredili velikansko ozonsko luknjo. Škoda za degradirano okolje so po šestdesetih letih prenesli na Zemljane. Med brskanjem po podatkih in gledanju posnetkov eksplozij v in na zemlji, vidim srhljive slike svetlobe, oblakov dima in opustošenje. Prestrašeni obrazi vojakov, ki so bili poskusni zajčki, povedo več kot suhoparni opisi eksplozij. Še danes so tod žive zgodbe o letečih krožnikih in obiskovalcih iz veselja, ki so postale del raziskav posameznikov in turistična ponudba. Človeška domišljija je razprostrla krila v neznanih in prej nikoli videnih pojavih, ki so jih povzročali poskusi. Ljudje so dogodke pripisovali bitjem iz veselja, vesoljskim bogovom.

Nevada je bila tudi prva država, ki je pripravila vso potrebno zakonodajo za ...

... avtomobile brez voznika. Potreba po avtomobilih, ki vozijo sami, se je pojavila z odvisnostjo od uporabe naprav za brskanje po spletu. Najeti avtomobil je že opremljen z laserskim tempomatom, pa čeprav sodi v nižji cenovni razred. Slikovita vožnja mimo rdečih skal, indijanskih rezervatov, mimo naselij Amišev in skozi kanjone do ravnine ob Slanem jezeru države Utah.

2. Atomska bomba v knjižnici

Salt Lake City je znan po olimpijskih igrah in mormonih, ki imajo tempelj z velikim belim Jezusom in verniki, ki živijo v pričakovanju sodnega dne, ki bo prizanesel vernim in jih nagradil z večnim življenjem. Ljudje so prijazni do tujcev v upanju, da postaneš del njihove srenje. Imajo knjižnico rodoslovnih podatkov iz vsega sveta. Takoj poiščejo slovenski obrazec za vpis podatkov, ki so potrebni za izdelavo družinskega drevesa. Takoj ga spravim v torbico za našo Zbirko za drobne tiske in sivo literaturo. Povem jim, da nisem prišla iskati svojih prednikov. S kratkim filmom mi vseeno pokažejo, kako se temu streže. Razkažejo mi knjižnico in me povabijo na večerjo. Povabilo prijazno odklonim.

Zunaj je hladno. Na okoliških hribih je sneg. Posamezne snežinke prinese v mesto. Brezdomci dobivajo vijolične odtenke na prezeble obraze. Zaviti v zimske jakne, spalne vreče in odeje prosjačijo na ulici. Njih nihče ne povabi na večerjo.

Iz arhiva prednikov zavijem v splošno knjižnico. Visoka, steklena stavba, prepletena s steklenimi hodniki in galerijami, ki se je drži neprijeten sloves samomorilnosti. Samomorilci skačejo iz zgornjih prehodov v pritličje.

Galerija v zgornjem nadstropju je napolnjena s slikami mlade umetnice, ki živi v tem mestu. Tišina, bele stene, lepo osvetljene čudovite slike, bela klop. Uživam. Potem se sprehodim še med knjižnimi policami. Vzamem knjigo. RFID nalepke, en žig. Nič več napisov s svinčnikom, samo nalepka. Knjižnica ima veliko obiskovalcev, še zlasti tistih, ki so se prišli pogreti v prijetne prostore. Nekateri študirajo, nekateri meditirajo, drugi počivajo.

3. Mormonski tempelj

Vožnjo nadaljujem mimo Slanega jezera, po ravnini, kjer na soli vsako leto preizkušajo hitrost avtomobilov. Cesta se prične strmo dvigovati čez hribe, kjer so snežne verige obvezne in se ponovno spusti, zavita v zelenje, kar spominja na domače kraje.

Reno se oglašuje kot največje malo mesto. Igralnice v mestu ne prekašajo Las Vegasa. Ljudje na cesti pozdravijo, če začutijo, da si na njihovi valovni dolžini. (To se dogaja tudi v drugih ameriških mestih). Splošna knjižnica je v soboto zaprta. V knjigomat lahko vrneš knjigo. Prijazen fant pravi, da bo knjižnica odprta v nedeljo. Med vračanjem v hotel skoraj pohodim brezdomca, ki je zaspal za vogalom. Sobotno popoldne je dan za vožnje s starodobniki. Največ jih je iz šestdesetih in sedemdesetih let prejšnjega stoletja, takih z odprtimi strehami in glasnimi motorji, ki hrumijo skozi mesto.

Kalifornija je zelena, bogata z nasadi, nepreglednimi polji, trtami in hribi. Spominja na Francijo. Po širokih cestah se bližam **San Franciscu**, ki je bil nekoč mesto hipijev

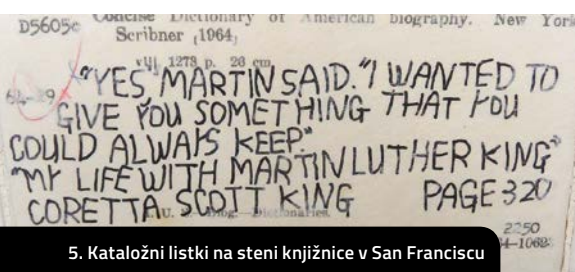

4. Notranjost knjižnice samomorilke v Salt Lake Cityju

in mesto umetnikov, rož, svobode, glasbe in večne pomladi. Hipije so zamenjali poslovneži velikih »pika com« podjetij. Zlata vrata pripeljejo v kozmopolitsko mesto bogatih in revnih. Ogromno ljudi vseh barv in ras služi bogatim in množici turistov. Čudovito mesto nizkih hiš, kjer lahko hodiš peš in če imaš srečo, lahko srečaš Slovenko Floriano Peterson, ki že trideset let živi in ustvarja v tem mestu. Po naročilu nemškega založnika je napisala knjigo »111 places in San Francisco that you must not miss«. Med znamenitosti je uvrstila tudi slovensko dvorano. Vodič je namenjen ljubiteljem umetnosti in narave, ki jih povprečen turist ne najde. Knjižnice v knjigi ne omenja, a mi jo je priporočila, da si jo ogledam. Stoji sredi parka, za mestno hišo z zlato kupolo, v politično upravnem središču mesta, v bližini največjega azijskega muzeja. Kot da bi želela uravnovežiti kulturo z znanostjo in premagati razliko med revnimi in bogatimi. Zgradba knjižnice na zunaj ni nič posebne. Za steklenimi vrati se pred vetrom skriva nekaj brezdomcev. Velik pult vabi, da se priključiš pisani družini in postaneš član knjižnice. Razstavni prostori so v zgornjem nadstropju, kjer je tudi pitna voda za žejne. Razstavljene so naslovnice humorističnih časopisov, ki se norčujejo iz vsega. V ospredju je francoski satirični časopis, ki je s karikaturu upodobil Mohameda in

razžalil muslimane ter postavil zahodni svet na stran svobodomiselnih. Na drugi strani poetičnost muslimanske kulture v vsej svoji preciznosti in lepoti, ujeta na plakatih mističnih podob in globokih verzov. Kot da nekdo želi uravnotežiti francoski satirični časopis z islamsko poezijo. Kultur se ne da uravnotežiti, lahko jih občuduješ in preučuješ ter vzameš tisto, kar ti je drago.

Nekaj nadstropij nižje so knjižne novosti o vzgoji otrok in drugi psihološki pripomočki za vse, ki iščejo rešitve za zgrešene naložbe. Gradivo je opremljeno z RFID nalepkami, lastniškim žigom in signaturo na hrbtu. Stene so tapecirane s kataložni listki, ki so izgubili uporabno funkcijo in postali dekoracija. Med množico obiskovalcev je tudi gospod z velikim psom. Pes potrpežljivo čaka, da gospodar najde literaturo in skupaj odkorakata ven. Ni bil slep. Slepim imajo svoj prostor. Trije informatorji se ukvarjajo z enim uporabnikom. Ob steni sedi še en uporabnik, ki uporablja računalnik za slabovidne. Zavijem še v klet. V toaletnem prostoru je opozorilo, da ni javna kopalnica. Brezdomci si ne umivajo samo rok, toaletne prostore uporabijo za higieno skritih delov telesa. Za brezdomce je knjižnica zatočišče.

5. Kataložni listki na steni knjižnice v San Franciscu

Zunaj ugotovim, da so najelitnejše predele mesta zavzeli spletni bogataši. Pri iskanju najstarejše krščanske cerkve v mestu naletim na zapuščeno cerkev z zaraščeno okolico za železno ograjo. V travi leži mrtev brezdomec s široko odprtimi očmi. To je resnica bogastva in skrajne bede brez čuta za človeka. Zmrazi me. Nič ne pomagajo verstva vsega sveta, da bi se bogastvo pravičneje razdelilo. Brskanje za hrano in pijačo po smetnjakih je nekaj tako vsakdanjega, kot brskanje po spletu.

V Los Angelesu zavijem v scientološko cerkev, kjer hipnotizirajo obiskovalce s filmskimi predstavitvami. (Hollywood je

blizu). Cerkevni aktivisti ne morejo verjeti, da nimam travm in strahov, ki bi se jih rada rešila. Zadnja predstava je osamitev v sobi pred velikim platnom, kjer grmi in bliska. Božja roka maha pred očmi in božji glas sili v ušesa. Preden zapustim cerkev, mi ponujajo slovensko literaturo, ker predstave niso imeli v slovenščini in mi je bila morda zaradi tujega jezika nerazumljiva božja prisotnost. Gradiva nisem vzela, ker bi mi njegova teža onemogočala prijetno potepanje. Najlepše se zahvalim za prijaznost in z rokami v žepih odkorakam na avtobus proti Hollywoodu in nato še z vlakom proti beneški plaži. Priznam, s slabo vestjo »nabavnice« nacionalne knjižnice. Beneška plaža je del Los Angelesa, kjer so procelja dragih hiš obrnjena proti kanalu, zadnji vhod v hišo pa je na drugi strani in gleda na cesto.

6. Imetje brezdomca

Vožnja po široki cesti skozi pusto pokrajino, kjer je štopanje strogo prepovedano, ker so tam zapor ali zaprta vojaška območja. Zdaj razumem, zakaj se ameriški vojaki tako dobro znajdejo v arabskih puščavah. So pesek, skale in osamljeni kaktus res vredni vojskovanja z dragim orožjem, ali je to idealni teren za vojskovanje, ki daje smisel življenju z dokazovanjem večvrednosti?

V Arizonski puščavi je ob grmovju skupina bivalnih prikolic. Domovanje za ostarele. Stari ata sedi pred bivalnikom in s puško v naročju brani slike svojih vnukov, ki so že davno odrasli. Ostali so v mestu ter so pozabili na stare starše. Prečkam slavno smer od Velikih jezer do Kalifornije »Route 66«.

Na hribu pred Las Vegasom je s kamni narajen velik napis »B. C.«. Čudno. Navadno takšni napisi označujejo začetnico države, po kateri potujem. Pravijo, da pomeni »bring cash«. Obiščem še Gran Canyon, kjer plešejo starodavni ples Indijanci, ujeti med orle, helikopterje in stekleno ploščad nad globokim kanjonom reke Colorado. Videti so nesrečni, ker smo jim oskrunili

7. Sprehod nad Gran Canyonom

svete kraje. Veliko je debelih in zapitih z odsotnimi pogledi.

Na poti iz Las Vegasa proti domovini razmišljam: knjižnice so darilo oblastnikov in lastnikov kapitala ljudem, ki tam živijo. Tudi brezdomcem, ki so potomci priseljencev iz Evrope. Domove so zapustili zaradi upora proti družbenim normam in upali, da bodo v novem svetu našli svobodo. Postali so potepuhi (rolling stone), priložnostni delavci na železnici in slepi potniki na vlakih (hobo), beatniki, hipiji, brezdomci. Na videz v breme urejeni družbi, vendar neizčrpen vir za književnost, glasbo in film. Brezdomstvo je način življenja večnih upornikov, ki so izraziti individualci. Od revnih črncev ali Južnih Američanov se razlikujejo po tem, da se ne združujejo v tolpe, čeprav se družijo. Izkoriščajo cerkvene in druge dobrodelne ustanove.

8. Spanje sede pred zakonom ne šteje za spanje

Zdi se, da se je krog pregrešnega pohlepa zaključil. Kapital in oblast odpustke kupujeta z gradnjo knjižnic in bolnišnic, verniki svoje grehe plačujejo z dobrodelnostjo. Krog zaključujejo brezdomci. Brez njih ne bi bilo slabe vesti.

Praznični utrip šolske knjižnice

Irena Brilej

Gimnazija Poljane, Ljubljana

Fotografije: Irena Brilej

irena.brilej@gimnazija-poljane.com

Prostor za raznoliko in učinkovito preživljanje prostega časa

1. Povabilo v praznično knjižnico

Šolska knjižnica kot učno in informacijsko središče vsake šole je danes postala mnogo več kot zgolj prostor za hranjenje knjižničnega gradiva. Poleg tega, da zagotavlja podporo šolskemu vzgojno izobraževalnemu procesu posamezne ustanove, je tudi prostor za raznoliko in učinkovito preživljanje prostega časa učencev in dijakov. Na ta način vse bolj prevzema identiteto središčnosti šole. Vendar pa, kljub široki paleti strokovnih in pedagoških dejavnosti sodobne šolske knjižnice, ostaja prioriteta knjižničarjeva skrb in odgovornost promocija branja.

Kajti, branje ostaja najbolj učinkovito sredstvo za učenje in orientacijo v življenju. Tega se tisti, ki pri mladih spodbuja-

mo branje, zagotovo zavedamo, meni Mojca Honzak. Toda ... težko je »tekrovati« z novodobnimi mediji – najprej televizijo, nato računalniki in sedaj pametnimi mobilniki ... Le kako prepričati mladostnika, da bi bral? Večna naloga odraslih bralcev ostaja, da pri mladih na tak ali drugačen način spodbujamo branje. (Honjak, 2015, str. 259)

Od ideje do realizacije

Da bi bil prednovoletni čas še posebej čaroben tudi v knjižnici Gimnazije Poljane, smo meseca decembra v šolskem letu 2014/15 in 2015/16, pripravili »Praznično ponudbo«, s katero smo želeli vse obiskovalce nagovoriti na različne

načine in jih tako povabiti v knjižnico ter jih prepustiti njenemu prazničnemu vzdušju in počitniškemu izboru knjig. Ročno izdelan plakat praznične ponudbe z opisom posameznih dogodkov, je že na vhodnih vratih vabil tako dijake, kot profesorje v novoletno okrašene prostore knjižnice.

V nadaljevanju s kratkimi opisi prikazujem primere, kako lahko v šolski knjižnici z malo ustvarjalnosti dosežemo prijetno in praznično prednovoletno vzdušje ter tako posredno in nevsiljivo vabimo mladostnike k branju.

V kraljestvu prazničnosti

Zgodbe iz praznične hiške

Iz vozička za knjige lahko nastane praznična hiška knjig: za izdelavo sem uporabila kartone, barvice in malo iznajdljivosti. Stranici hiške sta narejeni iz odpadnih škotel, povezuje pa ju streha izdelana iz rdečega fotokartona. Pri ustvarjanju je sodelovala tudi dijakinja Naja, ki je spretno porisala in okrasila sprednjo stran hiške z božično-novoletnimi elementi.

2. Voziček za knjige

3. Praznična hiška knjig

4. Izbor lahkotnejše in zahtevnejše literature

5. Dijakinja pri izbiranju knjig za počitniško branje

Branje pod smreko

Na razstavnem prostoru je bila postavljena novoletna okrasitev, ki je spominjala na domačo dnevno sobo z udobnim sedežem, z darili pod okrašeno smreko in z mizo polno različnega leposlovja v slovenskem in tujem jeziku, ki so si ga dijaki lahko izposojali po svoji izbiri.

Na voljo za uporabo je bil tudi šolski e-bralnik Kobo Aura 6¹, na katerega sem naložila več brezplačnih elektronskih knjig v angleškem jeziku². Zanimanja za branje na bralniku je bilo sicer malo, je bil pa bralnik deležen občudovanja med dijakinjami predvsem zaradi zaščitnega ovitka v zlati barvi.

Božični čaj

Za povsem preprosto in za najbolj priljubljeno, pa se je izkazala ideja jutranjega božičnega čaja. V knjižnici je bila postavljena miza, na kateri je bil pladenj z različnimi vrstami čaja. Blizu vhoda v knjižnico je vodomat, kjer so si dijaki lahko vzeli plastične kozarce in si natočili toplo vodo, v knjižnici pa izbrali čaj. V čajnem kotičku pa smo se lahko tudi posladkali s piškoti, ki so jih spekle dijakinje.

Poslanstvo šolskega knjižničarja je različno obsežno. Naše delo lahko zajema ogromno področij ali zelo malo. Vsak knjižničar si sam ustvarja svoj način dela. Najlepša stran našega poklica pa je ta, da nam dovoljuje ustvarjalnost, ugotavlja Gržina (2011, str. 116). Iz ustvarjalnosti pa se porajajo najrazličnejše zgodbe, ki gradijo in oblikujejo tako medosebne odnose, kot mladostnike na poti do odraslih bralcev.

VIRI:

Gržina Cergolj, M. (2011). E-pismenost v šolski knjižnici. Šolska knjižnica, let. 21 (2/3), str. 111-117.

Honzak, M. (2015). Za potovanje v svet tisoč in ene noči skupaj z mladimi bralci. V: Tisoč in ena noč (str. 259-260). Ljubljana: Mladinska knjiga.

¹ Za branje v prostorih šolske knjižnice imamo na voljo tri e-bralnike: Kobo Aura 6, Kindle in Kindle Paperwhite II 6".

² Za e-bralnike znamke Kobo so na voljo brezplačne e-knjige na spletni strani: <https://store.kobobooks.com/collection/free-ebooks>.

6. Praznična okrasitev in ponudba počitniškega branja

7. Dijakinja bere knjigo na e-bralniku

8. Jutranji božični čaj

Noč z Andersenom 2016

Božena Kolman Finžgar

Knjižnica A. T. Linhartaradovoljica

bkolman.finzgar@rad.sik.si

Branje zgodb ob rojstnem dnevu H. C. Andersena in svetovnem dnevu otroške literature

Tako, za nami je enajsta »Noč z Andersenom«. Pridružili smo se 1.631 knjižnicam in šolam na Češkem, Slovaškem, Poljskem, Hrvaškem, v Avstraliji, Grčiji, Španiji, Švici, Novi Zelandiji, Avstraliji, ZDA, Keniji in drugod po svetu. In v tej noči je po svetu bedelo kar 95.000 otrok in odraslih. Podatki še niso dokončni, so z domače spletne strani s same noči, saj končnega poročila še ni.

Noč smo preživel v knjižnici in imeli smo se super. Vse »dokaze«, kaj smo počeli, kako super je bilo, smo vestno beležili – posneli smo cel kup fotografij, samo dogajanje pa predstavili s t. i. »showom«.

Sodelovalo je 12 otrok in sedem knjižničarjev, pridružili so se nam tudi gostje. Otroci so stari 12, 13, 14 in 15 let, kar

pomeni, da so učenci tretje triade, dva izmed njih sta učenca Osnovne šole Antona Janše, ki je šola za otroke s posebnimi potrebami. Virozica gripozica nam je ponagajala že pred samim začetkom: v posteljo je položila nekaj udeležencev. Doma so iz različnih krajev občin Radovljica, Bled, Bohinj in Gorje, ena pa je iz občine Žirovnica, obiskuje pa knjižnico v Begunjah. Učiteljica iz Osnovne šole Antona Janša je bila z nami že sedmič, učitelj drugič in to, ali bosta z nami naslednje leto, ni vprašanje, ampak tradicija. Pridružila sta se nam tudi manekenka Eva Vidic in maneken ter pisatelj Luka Poklukar, pri branju poslanice pa še Katja in Lindomar Koblar Sales. Vso noč sta bila z nami tudi novinarka RTV Slovenija Tanja Mojzer in snemalec Samo Finžgar.

Dogajalo se je veliko. Najprej smo poskušali ugotoviti, kdo je kdo. Ker vse počnemo malce drugače, smo se tudi spoznava li tako. Najprej smo izpolnili vprašalnik in poskušali ugotoviti, kdo je tisti, ki ga je izpolnil. Nadvse zanimivi so bili odgovori na vprašanja: od doma ne grem brez ..., obožujem ..., znam ..., rad(a) bi bil(a) ..., moj gost na večerji bi bil ... Peter Prevc je bil najbolj zaželen gost, ne bi pa se branili niti princa na belem konju! In kaj vse smo hoteli postati: celo morska deklica. Vsaj temu se je želja takoj izpolnila, saj smo se slikali kot morske deklice. In tudi narisati se je bilo potrebno. Če nikakor ni šlo je barva las razblinila vse dvome. Tako smo se spoznali.

Udeleženci smo nato predlagali svoje superknjige. In res ima vsak svojo in naši bralni okusi so zelo različni.

Ker je to »Noč z Andersenom«, smo se priključili branju zgodb ob rojstnem dnevu H. C. Andersena in svetovnem dnevu otroške literature »Nekoč je ...«. Letošnjo poslanico je pripravila Bra zilska sekcija IBBY in govori o deklici Luisi, ki prvič pride v knjižnico in si lahko sposodi le eno knjigo ... Katja in Lindomar Koblar Sales, slovensko-bra zilski par, sta bila naša gosta in sta nam o Braziliji povedala marsikaj zanimivega, pokazala čudovite fotografije, zlasti ob slikah dolgih peščenih plaž smo globoko zavzdihnili. Kar sapa pa nam je zaprlo, ko sta govorila o brazilskih knjižnicah: v šolah jih ni, splošne pa so posejane precej na redko, predvsem so v mestih in to v bogatejših delih. Dostopnost je torej slaba, knjige pa so tudi drage. Lica so se nam razjasnila, ko smo si ogledali nekaj

knjig, ki sta jih prinesla s sabo, še bolj pa, ko nam je Lindomar prebral pesem Moja ulica v portugalsčini in povedal, o čem govori: o deklici, ki razmišlja, kaj vse bi lahko bilo na njeni ulici. Pogledali smo še brazilske knjige, zlasti pravljice, prevedene v slovenščino: tudi teh je kar nekaj. Nismo jih brali, jih pa bomo. Tako kot bomo prebrali Prigode Grdinice in njenih prijateljev: prva velika avantura, avtorja Luka Poklukarja. Kako ponosni smo, da je bil z nami in nam je povedal, kako jo je pisal in zakaj (za nečakinjo). Zlasti pa smo našpičili ušesa, ko nam je pripovedoval o Grdinici, ki ni lepa, je pa dobra in lahko izpolni željo, če jo s palcem gladiš po trebuščku in če si zaslužiš, da ti željo izpolni ... In komaj čakamo, da napiše še kakšno pravljico, saj jih, kot je dejal, še veliko nosi v svoji glavi.

Letos mineva 180 let odkar je H. C. Andersen napisal pravljico Mala morska deklica. Tokrat nismo brali, ampak smo si ogledali film. Poskušali smo pričarati še vzdušje kinodvorane: imeli smo coca colo in pico (namesto kockic), torej filmski večer z večerjo.

To je bila uvertura k »ustvarjalnemu« dosežku: Eva in Luka sta nam povedala, kako je, če si manekenka ali maneken: o hoji, tudi v za nekaj številke premajhnih čevljev in čevljev s strašno visokimi petami, o friziranju, preoblačenju, zanimivih kreacijah, hoji na modni pisti ... Same zanimive stvari. In vse to smo s pridom uporabili: vsak si je iz kosov blaga, trakov, nakita ... ustvaril svojo kreacijo. Kreacije so bile super, kreativna imena zanje pa tudi: Rambo v ženski preobleki, Tema z rdečimi štikli, Zadnja gorjanska moda, Ujeta roparja, Zelena čarovnica ... Hoja v visokih petah ni bila problem, zlasti za fante ne (se splača pogledati fotografije na naši domači strani!), huje je bilo s prevelikimi ali premajhnimi čevlji z visokimi petami. Smo pa poželi veliko smeha, odobravanja in aplavza, ko smo, sicer brez rdeče preproge, zjutraj na zaključni prireditvi izvedli modno revijo.

Karaoke so bile nekaj posebnega: peli smo znane pesmi znanih avtorjev in prepevali bi še in še ... Tudi ustvarjali smo: porisali smo majice, reševali smo nagradno križanko (hvala gospodu Marjanu

Staretu, ki jo je prav za to priložnost sestavil). Celo na sprehod po Radovljici smo šli. In se ustavili na čudovitem zajtrku, ki so nam ga pripravili v Gostilni Lectar. In noč je bliskovito minevala. Komaj smo utegnili pripraviti razstavo (na ogled je do konca meseca) in vse potrebno za sprejem gostov, kajti v soboto zjutraj (2. 4. 2016 ob 9.00) smo predstavili »Noč z Andersenom« obiskovalcem.

In ponosni smo, da nas vsako leto »Noč z Andersenom« prebedi malo več, ne le v Evropi, pač pa tudi po svetu in predvsem doma. V Sloveniji smo tokrat bedeli v Knjižnici Antona Tomaža Linhartaradovljica že enajstič, osmič v Knjižnici Toneta Seliškarka Trbovlje in OŠ Rinža Kočevje, šestič v OŠ prof. dr.

Josipa Plemlja Bled; čertič v OŠ Toneta Čuferja na Jesenicah in OŠ Stara Cerkev in drugič, vsaj kar mi vemo, v Knjižnici Rogaška Slatina, Knjižnice Pavla Golie Trebnje, OŠ Frana Saleškega Finžgarja, OŠ Prežihovega Voranca Jesenice in OŠ Ivana Babiča – Jagra, Merezige, prvič pa v OŠ Staneta Žagarja Lipnica.

Da smo se res imeli super, tako otroci kot mi, dokazuje tudi naša odločitev: »Noč z Andersenom« leta 2017 v naši knjižnici bo! Dvanajstič! In upamo, da še kje. Pa super je, ker že vemo, kdaj bo: 31. 3. 2017.

Še več pa na naši domači strani:
www.rad.sik.si.

Knjižne POPslastice z Miho Šaleharjem

Bojana Medle

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

bojana.medle@nm.sik.si

»Rad počnem, kar delam.«

Delo radijskega voditelja niso bile njegove sanje. »Pravzaprav kot mulc sploh nisem imel sanj.« Prihod na radijsko postajo je bil čisto naključje. Sčasoma je svoje delo vzljubil do te mere, da se je tam izredno dobro počutil. In tako je še danes. Za razliko od televizije, kjer moraš poleg izbire pravih besed in uporabe pravilnega knjižnega jezika paziti tudi na svoj nastop, izgled in podobno. »Radio so toplice v primerjavi s televizijo.« Pri delu je bistvenega pomena, da nimaš občutka, da delaš. »Prostega časa človek ne sme imeti, sicer ima čas za neumnosti.«

V zadnjih letih je ustvaril nekaj izjemno priljubljenih avtorskih radijskih oddaj na Valu 202 – Toplovod, Latrina, Spetek, Nebuloze, ki slovijo po svojem specifičnem slogu. Z dobro mero kritičnosti, ironije in cinizma nam ponujajo v ponovni premislek teme, za katere se zdi, da so se že dodobra udomačile v našem vsakdanu, pa vendar odpirajo nova vprašanja in poglede. Goste za pogovorno oddajo Spetek izbira naključno, pogreša pa več kontroverznih oseb, ki imajo kaj povedati. Slovenski medijski prostor je po njegovem mnenju prežet z gosti, ki dosegajo splošno odobravanje tako medijev kot bralcev, ki nato »krožijo« po različnih

medijih. »Pogrešam Damijane Murke v akademskih sferah.«

»Preziram ideološko in politično opredeljenost medijskega delovanja.«

Poslanstvo medijskega delovanja je, da »pomagamo prepoznavati, kaj okoli nas je zares pomembno.« Javni mediji skušajo servisirati interes javnosti, predpogoj za to pa je, da morajo sami privzgojiti določene mehanizme, ki nam pomagajo oceniti svet okoli sebe.

»Nisem glasbenik.«

Kljub temu, da je igral v nekaj glasbenih zasedbah, se nima za glasbenika. Odraščal je v 90-ih letih, ko konkretnih razlogov za uporništvu ni bilo. Delovali so po načelu »izobražuj se in delaj« ter igrali rock svojih staršev. Danes mladi poslušajo glasbo svojih starih staršev (narodno-zabavno), kar bi lahko bil tudi neke vrste odraz uporništvu.

»Rumeni mediji so ekscesen podaljšek tega, kar nas v resnici zanima.«

Do rumenih medijev in resničnostnih šovov imamo po njegovem mnenju izrazito preblag odnos. Gre namreč za resen problem, »strup za dušo, totalno poneumljanje in kreiranje vzporedne realnosti, ki nas posledično vodi v to, da ne znamo presojati trenutka časa in se ne znamo prav odločati.« Sam se je lotil fenomena rumenih medijev in oblikoval kratko oddajo Latrina, ki skozi zdravo mero ironije prikaže vso vsebinsko puhlost tovrstnih medijev. So pa žal to edini

ekonomsko stabilni mediji z največjo gledanostjo, poslušanostjo, branostjo, »pri tem pa se ne vprašamo, kakšne vrednote nam vcepljajo.« Njihovi protagonisti so namreč vzorniki mladih. »Raje jim ponudimo knjigo.«

»Od nekdanj sem rad bral, nisem pa silovit bralec«.

Televizije nimajo pri hiši že 15 let. Odločili so se namreč, da si prostega časa pač ne bodo organizirali glede na televizijski program. Že pred tem je vedno rad bral, ni pa silovit bralec, razen kadar ima več časa. Denimo na dopustu prebere večje zalogaje naenkrat. Doma pa je branje »redno uspavalo«, vsak večer pred spanjem prebere nekaj strani. Prizna pa, da težko pride od začetka knjige do konca, zato vedno bere več knjig hkrati. Zgodilo se je tudi že, da mu je bila kakšna knjiga tako všeč, da jo je iz strahu da bo knjige konec, prenehal brati nekaj strani pred koncem. V mladosti se mu je to zgodilo s knjigo *Skrivnostni otok* in knjigami Karla Maya, kasneje pa denimo s knjigo *Smrt v Benetkah*. Zelo rad ima zgodovino, zato pogosto posega po zgodovinskih in filozofskih knjigah. Sicer je najprej študiral strojništvo, nato agronomijo, diplomiral pa na Fakulteti za multimedije, vendar kot sam pravi, se mu zdi, da se je največ naučil iz knjig.

Ob koncu knjižnih POPslastic je vodja Oddelka za odrasle Petra Kovič v imenu komisije v sestavi dr. Andrej Blatnik, Maja Ivanež, Alenka Murgelj in Petra Kovič razglasila tudi zmagovalko natečaja za najboljšo kratko zgodbo mladih. Naj POPzgodbo z naslovom *Maščevanje* je napisala Sara Krnc, za kar je prejela tudi POPnagrado – tablični računalnik.

Prireditve je omogočilo
Parketarstvo Novak,
POPnagrado pa
Mizarstvo Šporar.

Ob 100. obletnici smrti prekmurskega pesnika Jožefa Baše – Mirosláva

Klaudija Sedar

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota

klaudija.sedar@guest.arnes.si

25. januarja 2016 je minilo 100 let od smrti pesnika Jožefa Baše Mirosláva (28. 4. 1894, Beltinci – 25. 1. 1916, Szombathely), obetavnega poeta, ki je mnogo prezgodaj sklenil svojo življenjsko pot. V ta namen smo se v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota pesniku poklonili z razstavo, predstavitevijo njegovega življenja in dela ter recitalom njegovih pesmi.

Jožef Baša, ki si je nadel pesniško ime Mirosláv, je po osnovni šoli v Beltincih šolanje nadaljeval na gimnaziji v Kőszegu, zatem pa vpisal študij bogoslovja v Szombathelyju. Že kot dijak madžarske šole in poznejši bogoslovec pa je bil izredno dejaven tudi na literarnem področju. Ohranjenih naj bi bilo okoli dvesto njegovih pesmi, ki jih je kot sodelavec katoliškega periodičnega tiska v glavnem objavljaval v *Kalendarju Srca Jezušovega*, *Marijinem listu* in v *Novinah* v letih 1912-1915. Pesnil je v prekmurščini z dodanimi slovenskimi knjižnimi izrazi, pa tudi v madžarščini ter prevajal iz madžarščine in nemščine. Njegov opus obsega pesmi (osebnoizpovedne, nabožne, vojne in domoljubne) in članke ter krajše zgodbe, kjer je zapisoval aktualne dogodke doma in po svetu. Pri 21. letih je bolezen prekinila njegovo življenjsko in ustvarjalno literarno pot. Umrli je v Szombathelyju, pokopan pa je v rodni Beltinci, kot si je sam zaželel v pesmi

Moj počitek:

Tam, gde spáva oča drági,
Tam me bodte vzemlo djáli ...

Sam zaradi prezgodnje smrti svojih pesmi ni uspel izdati, je pa to 20 let kasneje (leta

1936) storil njegov nečak Vilko Novak, ki je zbral in uredil 24 Mirosláfovih posvetnih pesmi v zbirki z naslovom *Prekmurske pesmi*. Naslednja izdaja njegovega opusa sega v leto 2014, ko je ob 120. obletnici pesnikovo

vega rojstva Kulturnoumetniško društvo Beltinci v knjižni obliki *Pesmar veselja srca* izdalo večino pesmi in besedil iz njegovega opusa, ki so objavljene v različni periodiki.

Ali ste vedeli, da ...

Helena Pečko-Mlekuš

Narodna in univerzitetna knjižnica

helena.pecko-mlekus@nuk.uni-lj.si

... splošne knjižnice v Veliki Britaniji, nekoč »paradni konj« bibliotekarstva v svetovnem merilu, preživljajo eno največjih kriz doslej. Zaradi varčevalnih ukrepov je v zadnjih šestih letih zaprlo vrata skoraj 350 knjižnic, službo pa izgubilo približno 8000 zaposlenih. Od leta 2010 so zaprli 343 knjižnic, za letos pa načrtujejo zaprtje dodatnih 111 knjižnic. Glede na podatke, ki jih je posredovalo 182 britanskih splošnih knjižnic, je število redno zaposlenih delavcev od leta 2010 do sedaj manjše za 25 % oziroma 7.933 knjižničnih delavcev (leto 2010: 31.977; leto 2016: 24.044). Za 174 knjižnic so prevzele skrb lokalne skupnosti, strokovno delo v njih pa opravlja cela vojska prostovoljcev, več kot 15.500. Ti so bili nekoč v pomoč strokovnim delavcem, v kriznih časih pa služijo kot njihovo nadomestilo.

<http://www.theguardian.com/books/2016/mar/29/libraries-facing-greatest-crisis-in-their-history>

... imajo na Japonskem, na univerzi Seikei (Tokio), eno najmodernejših in zavidanja vrednih univerzitetnih knjižnic na svetu. Knjižnica, imenovana tudi vozlišče znanja (knowledge hub), ima pet nadstropij, steklen atrij pa omogoča, da imajo prostori veliko dnevne svetlobe. V prostem pristopu je dostopnih približno 550.000 knjig. Knjižnica ima 266 študijskih celic iz kristalnega stekla, v katerih je prostor za enega ali dva uporabnika. Edinstvena je tudi zato, ker ima v notranjosti več steklenih kupol, ki so namenjene izobraževanju oziroma skupinskemu delu. Imenujejo jih planeti z dvojnimi pomenom besede (planet=nebesno telo; plan=projekt + net=omrežje). Postavljene so na stebrih in med seboj povezane z mostički.

<http://www.seikei.ac.jp/university/eng/organization/library.html>

... so v splošni knjižnici Aucklandu, Nova Zelandija (Epsom Community Library) nedvomno dosegli svojevrsten »rekord«. Neka gospa je pred nekaj tedni vrnila izposojeno knjigo z naslovom Miti in legende o Maorih (Myths and legends of Maoriland, katere avtor je A. W. Reed), kar sicer ni nič nenavadnega. Nenavadno pa je, da je vrnila knjigo natanko po 67 letih, 4 mesecih in 12 dneh (ali skupaj po 24.605 dneh). Članica knjižnice je postala že v otroštvu. Knjigo si je izposodila 23. maja 1947, vrnila pa bi jo morala 17. decembra 1948. Zagotavljala je, da je knjigo nekajkrat resnično nameravala vrniti, a je vedno prišlo kaj vmes, med drugim se je tudi preselila. Tokrat pa se je odločila, da bo obiskala ne le sorodnike v Aucklandu, ampak tudi knjižnico. Gospe je bilo malce nerodno, šokirana knjižničarka pa seveda ni mogla skriti presenečenja. Po tolikem času je gospo seveda zanimalo, kolikšna bo zamudnina. Po veljavnem ceniku knjižnice bi znašala 15.000 EUR, vendar se je knjižnica odločila, da ji tega zneska ne bo treba plačati. Po eni strani zato, ker je bila v času, ko si jo je izposodila, še otrok (otroci so oproščeni plačila zamudnine), po drugi strani pa zato, ker je knjigo vrnila v dobrem stanju, čeprav jo je, kot je zatrjevala, prebrala večkrat, kar kaže na to, da je bila knjiga v dobrih rokah. V knjižnici so se odločili, da bodo o presenetljivem dogodku obvestili medije, knjigo pa uvrstili v posebno zbirko (iz obvestila je razumeti, da je ne bodo več izposojali).

<http://www.theguardian.com/world/2016/apr/29/borrower-re-turns-library-book-67-years-late-fine>

... je vodstvo francoske nacionalne knjižnice, najpomembnejše kulturne institucije v državi, prvič v njeni zgodovini prevzela ženska. Nova »prva dama« je postala Laurence Engel. Po njenih besedah bo knjižnica v naslednjih petih letih v prvi vrsti

služila francoskim in tujim študentom ter raziskovalcem. Posebej velja omeniti, da se v svojem programu obrača tudi k najmlajši populaciji, za katero meni, da se »včasih oddaljuje od kulture« in ji bo v svojem mandatu namenila posebno pozornost.

<http://entertainmentstonight.blogspot.si/2016/04/laurence-engel-first-woman-to-command.html>

... se številne češke knjižnice želijo čim bolj približati uporabnikom ter postati tretji življenjski prostor, zato ponujajo nove storitve in na široko odpirajo vrata dogodkom iz vsakdanjega življenja. V njihovih prostorih je moč organizirati vse od plesov, praznovanj rojstnih dni, poročnih obredov, svatb, degustacij vina, kar tudi na veliko oglašujejo po družbenih omrežjih. Ena od privlačnih in romantičnih lokacij za tovrstne dogodke je tudi univerzitetna knjižnica v Pragi s svojim astronomskim stolpom in baročno knjižnico Clementinum.

<http://www.enssib.fr/brevets/2015/03/03/la-bibliotheque-un-vrai-lieu-de-vie-en-republique-tcheque>

... v želji, da se čim bolj približajo potrebam uporabnikov, v nekaterih ameriških splošnih knjižnicah izposojajo precej nenavadno »gradivo«. Tako si lahko v knjižnici Philly's Paschalville Library v Filadelfiji brezplačno in za tri tedne izposodite kravato. Zbirka trenutno obsega ducat kravat in je v prvi vrsti namenjena iskalcem zaposlitve, da bodo na razgovoru za službo dajali boljši vtis. Knjižnica v državi Michigan izposoja orodja in stroje za domača opravila, knjižnica v državi Rhode Island pa celo ribiške palice.

<http://billypenn.com/2016/04/02/phillys-paschalville-library-has-a-new-collection-neckties/>

Informacijsko vedenje na slovenskem podežlju

Tomaž Bešter

Narodna in univerzitetna knjižnica

tomaz.bester@nuk.uni-lj.si

Gorazd Vodeb, ZBDS, 2015

Pogovori o povsem konkretnih načinih informacijskega vedenja v današnji družbi so največkrat podvrženi slabim predvidevanjem in sklepanjem brez pravega in trdnega jedra. Svet, ki ga živimo, označujemo kot svet informacijske dobe, v katerega vstopamo kot del informacijske družbe, kar pomeni, da informacije krojijo nujne pogoje za to, da lahko povsem običajno funkcioniramo v družbi. V tem oziru smo podvrženi neprestani povezanosti v splet in uporabi najrazličnejših naprav, s katerimi do informacij pridemo v rokih, ki so za prej omenjeno funkcioniranje še dovolj sprejemljivo kratki in ekonomični. A takšno delovanje seveda ni uniformirano in tudi o tem, da smo informacijsko povsem opremljeni za svoje delovanje, lahko govorimo na več načinov, kjer marsikje tudi naprave in splet niso glavni vir informacij. Ker kleč je neke druge. Kot družba smo daleč od tega, da bi bili homogeni. Obnašamo se različno glede na okolje in soljudi, s katerimi si delimo življenjske procese. Ta nehomogenost je zelo močna, kot so močni različni načini našega informiranja in informacijskega vedenja v obče. Tudi – a ne samo – zaradi uporabe ali neuporabe IKT, prihaja v procesih pridobivanja, vrednotenja in uporabe informacij do velikih, pravzaprav brezdanjih razlik. Te so zanimive iz različnih ozirov. Po eni strani lahko raziskujemo medgeneracijske vrzeli; lahko bi raziskovali tudi različne načine, kako se informacijsko vedejo ljudje z različno izobrazbeno strukturo. Dandanašnji se zdijo takšne raziskave nekaj nujnega, saj je vsakršno načrtovanje izgradnje infrastrukture in oblikovanje storitev za dosego boljše bralne, funkcionalne in

vsakršne pismenosti, skupaj s podpiranjem začrtanih pedagoških standardov šolstva in ozirajoč se tudi na ekonomske rezultate in informirano demokracijo, potrebno izpeljati z veliko mero zavedanja teh razlik in upoštevanja vseh potrebnih dejavnikov, ki na te razlike vplivajo. Stvari so seveda daleč stran od enostavnega.

Prav zaradi te nesamumevnosti, s katero se je potrebno vreči v problem mišljenja različnih odtenkov informacijske družbe, prihaja knjiga Gorazda Vodeba kot nalašč na naše police. Kajti ne le, da prinaša zanimive izsledke raziskave informacijskega vedenja na geografsko povsem specifičnem področju slovenskega podežlja (Bizeljsko), prinaša tudi izjemno trdno osnovo teorijskega pregleda znanosti, ki se je v zadnjih nekaj desetletjih ukvarjala z informacijskim vedenjem. Prinaša tudi spoznanje, da je takšna raziskava nujno težko predmet posplošitve na širše družbeno okolje, česar po mojem mnenju ne smemo jemati kot opravičevanje napake v raziskavi in pojasnjevanje hibe, ki bi jo lahko nosila, temveč kot pozitivno spoznanje, da je potrebno informacijsko vedenje zaradi pomembnosti teme same, in unikatnosti malodane vseh segmentov družbe, v kateri živimo, raziskovati še bolj pogosto in še bolj natančno. Z vsemi posebnostmi problemov sodobne informacijske družbe, ki ji vse prevečkrat vladajo nesporazumi, neutemeljene predpostavke in mehurčki virov informacij, ki si jih sicer izbiramo sami, a niso zato nič manj zavajajoči. Mogoče so zato še bolj. In zato se zdi povsem na mestu, da se raziskovanja teorije in prakse informacijskega vedenja lotimo zelo resno in natančno.

Natanko v tem oziru je povsem v pravem času na voljo tudi zgoraj omenjena študija Informacijsko vedenje na slovenskem podežlju, ki je knjižna izdaja avtorjeve doktorske disertacije. A vendarle naslov ni povsem dovolj poveden glede tega, kaj vse najdete v knjigi. V delu tako najdemo obširen teoretični pregled ukvarjanja s pojmom informacijskega vedenja in v drugem izsledke praktične raziskave. Tako se s knjižničarstvom oziroma s splošno knjižnico ukvarja, kot nas uvede avtor, le posredno. Tema vsekakor presega marsikatero okvire, tudi knjižničarske.

Delo ne prinaša nepreverjenih informacij in domnev. Ima strogo teoretsko zgrajen okvir, ki ne popušča pri nizanju različnih teorij, ki so bile skozi različne vidike vloge informacij v življenju do sedaj predstavljene v informacijski znanosti in sociologiji, področji, ki se interdisciplinarno povezuje v knjigi. In v tem teoretskem okviru tudi sam vidim izjemno delo, ki ga je avtor opravil pri preučevanju in povezovanju različnih dosežkov na področju informacijskega vedenja v vsakdanjem življenju. Tako tukaj beremo o Baltimorski študiji, raziskavi Ching-chih Chena in Petra Hernona, delu Patricka Wilsona, Brende Dervin, Kirsty Williamson, Karen Fischer in drugih, seveda najdemo tudi Savolainenov model informacijskih praks v vsakdanjem življenju, ki smo ga v Knjižničarskih novicah pred leti že brali (20 (4), str. 15-16). In v celovitosti podanega vsaj do sedaj v našem okolju nisem našel primerljivo opravljenega dela. Odlično služi tudi kot povsem samostojno delo, ki ga lahko beremo ločeno od avtorjeve praktične raziskave, natanko tako pa bo to razdelek,

h kateremu se bodo plodno lahko vračali vsi nadaljnji raziskovalci informacijskega vedenja v vsakdanjem življenju. Drugi del teoretskega temelja tvorijo sociološke podlage, pred razgrnitvijo raziskave pa se avtor še posebej posveti teoriji normativnega vedenja Elfrede Chatman, ki se je v svojem delu skušala približati pomenu informacije za marginalizirane populacije – kako takšne populacije ravnaajo, kako iščejo in dojemajo informacije v svojem življenju. Zelo pomembna je njena notacija informacijske revščine, kakor je za razumevanje raziskave pomemben tudi pojem majhnega sveta ali pojem dejavnikov družbene dostopnosti informacij in drugi. Avtor spretno in suvereno povezuje različne teoretike in tako razgrinja vsaj na videz trdno, a hkrati tudi izredno kompleksno naravo ukvarjanja s teorijami odnosov do informacije.

V zadnji tretjini dela pa lahko beremo izčrpno poročilo o raziskavi, ki skuša razumeti vsakdanje informacijske prakse na konkretnem primeru Bizeljskega podeželja, kjer je avtor na platnu v ozadju (in ospredju) prepoznal predvsem soodvisnost življenja izpraševancev z vinogradniško dejavnostjo. Čeprav je bilo izpraševancev malo, bralec dobi dober vpogled v njihovo informacijsko vedenje ter njihov odnos do informacij, ponudnikov informacij ter skrb, ki iz njihovih odgovorov odraža potreba predvsem po vzdrževanju osnovnih pogojev za neko sprejemljivo raven življenja. Kakšne ugotovitve je raziskava dognala, si preberite sami. A zanimivo, slednje se mi v kontekstu dela *Informacijsko vedenje na slovenskem podeželju* niti ne zdi najpomembnejše. Ne toliko zaradi nereprezentativnosti rezultatov za širše posplošeno okolje, temveč zaradi neke večje vrednosti, ki jo raziskava dobi v luči predhodnega bogastva pregleda teorije področja in postfestum postavljanja smernic za ponudnike informacij v podeželskem okolju. Te smernice so dodana vrednost, ki prevečkrat umanjajo raziskavam in v teh se odraža pravi presežek takšne interdisciplinarne študije.

Po Vodebovi knjigi bodo segli različni profili strokovnjakov. O tem v spremni besedi tudi Silva Novljan, pri čemer pravilno

ugotavlja, da knjižničarjev na prvi pogled izrazito ne nagovarja, a je po branju jasno, da skrbi knjižničarja po informacijsko pisemenih uporabnikih in njegovega ali njegovega zavedanja pomembnosti fenomenov informacijskega vedenja v vsakdanjem svetu. Branje te knjige ne sme umanjati. Zaradi bogatega pregleda teorijskega aparata ali skozi zanimivo raziskavo.

Informacijsko vedenje na slovenskem podeželju

Gorazd Vodeb

Izbral in priredil

Miha Mali

Narodna in univerzitetna knjižnica

miha.mali@nuk.uni-lj.si

Iz dnevnega tiska

Kosovel v trezorju, Pahor v vrtni lopi

Primorske novice, 18.3.2016, leto 69, št. 65, str. 23.

Andraž Gombač

Ob 112. rojstnem dnevu Srečka Kosovela (1904-1926) je Kosovelova knjižnica v Sežani skupaj z Ljudsko univerzo Sežana pripravila zanimiv večer. Marijan Rupert (Rokopisna zbirka, NUK) in restavratorka Meta Kojc (Center za varovanje in ohranjanje knjižničnega gradiva, NUK) sta predstavila fotografije posnete v knjižničnem trezorju Narodne in univerzitetne knjižnice, kjer je shranjena Kosovelova zapuščina. Predstavila sta tudi laboratorijske postopke, s katerimi kemiki, restavradorji in drugi strokovnjaki zavirajo staranje dokumentov, tudi Kosovelovih rokopisov. Marijan Rupert je pokazal še več zanimivih dokumentov, tudi vpis, da je NUK preko Državne založbe Slovenije leta 1949 odkupil Kosovelovo zapuščino od pesnikovih svojcev za 110.000 dinarjev. To je kar visok znesek glede na to, da je povprečna plača tedaj znašala približno 5.000 dinarjev. NUK-u so svoje arhive v minulih letih že oddali Boris Pahor, Svetlana Makarovič, Ciril Zlobec in drugi.

Igralci lahko pokvarijo zvočno knjigo

Dnevnik (Dnevnikov objektiv), 23.4.2016, leto 66, št. 95, str.

4/6 Mojca Pišek

Leta 2014 je v novih prostorih na Kotnikovi ulici v Ljubljani ponovno odprla svoja vrata Knjižnica slepih in slabovidnih Minke Skaberne. Knjižnica ima za sabo že dolgo zgodovino. Ustanovljena je bila leta 1918, ko je po prvi svetovni vojni močno narasla potreba po skrbi za vojne invalide. Pred petnajstimi leti so prenehali skladiščiti nove knjige v brajici, ker jim je v tedanjem skladišču zmanjkalo prostora. Večino gradiva predstavljajo zvočne knjige na kasetah in mp3 zgoščenkah. Knjižnica ima vpisanih 1858 članov. Poleg slepih in slabovidnih se v knjižnico vpisujejo tudi osebe z disleksijo. Predsednik Zveze društev slepih in slabovidnih Tomaž Wraber meni, da se nekateri slepi ne želijo vpisati v knjižnico, ker imajo občutek, da je slepota v naši družbi zelo stigmatizirana.

Knjižnica in kulturni dom skupaj

Večer, 29.4.2016, leto 72, št. 99, str. 22

Majda Horvat

Ustanavljanje »velikega« zavoda v dvojezični Občini Lendava, ki naj bi združil lendavsko knjižnico in tamkajšnji kulturni dom ter ki bo imel ob opravljanju knjižnične dejavnosti kot programske in obračunske enote tudi notranjo organizacijsko enoto za umetnost, kulturo, gledališko dejavnost in kulturno kreativni sektor, je v določenih krogih Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti (PMSNS) dvignil precej prahu. Odlok o ustanovitvi skupnega javnega zavoda Knjižnica – Kulturni dom (KKC) Lendava je sicer na seji 20. aprila 2016 potrdil Občinski svet Občine Lendava. Novi javni zavod bo s prenosom soustanovitelskih pravic PMSNS na občino namreč postal lendavski javni zavod in po mnenju nekaterih članov PMSNS s tem izgubil regijski madžarski značaj.

Ne bodo se več utapljali v knjigah

Delo, 5.5.2016, leto 58, št. 103, str. 12

Polona Malovrh

Izlaška enota zagorske knjižnice Mileta Klopčiča se po dvajsetih letih seli iz prostorov krajevne skupnosti v prenovljene prostore Kmetijske zadruge Izlake. Sedaj je na vrsti širitev osrednje zagorske knjižnice, ki je tudi v veliki prostorski stiski. Za njenih 60.000 enot gradiva je predvidenih le 400m² površine. Župan Zagorja Matjaž Švagan pravi, da so sredstva za nakup dodatnih površin že zagotovljena. Knjižnica bo pridobila dodatnih 400m² (dosedanje pisarne zdravstvene zavarovalnice), tako da bo novi in stari del obsegal skupno kar 800m² površine. Podatki Knjižnice Mileta Klopčiča za leto 2015 kažejo, da je imela 3.250 aktivnih članov in 121.208 izposojenih enot gradiva.

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

KALANOV SKLAD

Kalanov sklad je spominski sklad, ki so ga ustanovili slovenski knjižničarski delavci na zborovanju 7. novembra 1974 v Ljubljani. Namen sklada je, da v spomin na delo zaslužnega slovenskega knjižničarskega delavca in vzgojitelja Pavla Kalana z nagradami spodbuja izdelavo in publiciranje strokovnih in znanstvenih del s področja bibliotekarske in informacijske znanosti.

Pavle Kalan (Vir: dLib.si)

Člani Kalanovega sklada so fizične ali pravne osebe s področja knjižnične in informacijske dejavnosti. Fizične osebe so knjižničarski delavci (individualni člani), pravne osebe pa knjižnice (kolektivni člani). Včlanijo se lahko tudi druge pravne in fizične osebe. Prekinitev članstva je treba sporočiti Upravnemu odboru pisno z odstopno izjavo. Člani Kalanovega sklada s svojimi letnimi prispevki omogočajo njegovo materialno delovanje in nagrajevanje avtorjev tistih objavljenih strokovnih in znanstvenih del, ki pomembno prispevajo k oblikovanju bibliotekarske in informacijske znanosti.

Upravni odbor sklada naproša tako posameznike kot knjižnice, da pristopijo k članstvu in tako pomagajo, da bo Kalanov sklad lahko svoj namen uresničeval še naprej.

Najnižji prispevek v letu 2016 znaša za individualne člane 15 EUR, za kolektivne člane pa 80 EUR. Letno članarino lahko poravnate tudi na TR NLB 02010-0014608845 s pripisom: za Kalanov sklad. Prilagamo tudi pristopno izjavo – v kolikor je niste posredovali prejšnje leto, jo prosim izpolnite in posredujte na sedež ZBDS.

Upravni odbor Kalanovega sklada

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

KALANOV SKLAD

Članska pristopna izjava

Fizična oseba (individualni član)

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Zaposlen: _____

Osebna davčna številka: _____

Zavezanec za DDV (obkroži): DA NE

Dovoljujem uporabo osebnih podatkov pri vodenju evidenc in obdelavi podatkov za potrebe delovanja Kalanovega sklada, in sicer v skladu z zakonodajo s področja varovanja osebnih podatkov.

Na spletišču ZBDS dovoljujem objavo podatkov o članstvu, in sicer imena in priimka ter kraja bivanja (obkroži): DA NE

Datum: _____ Podpis: _____

Pravna oseba (kolektivni član)

Knjižnica oz. druga organizacija: _____

Naslov: _____

Davčna številka: _____ Zavezanec za DDV (obkroži): DA NE

Na spletišču ZBDS dovoljujemo objavo podatkov o članstvu, in sicer naziv in sedež organizacije (obkroži): DA NE

Datum: _____ Podpis odgovorne osebe: _____

Žig

Knjižničarske novice so informativni bilten, ki seznaja slovenske knjižnične delavce s tekočimi dogajanji in novostmi v stroki. Objavlja strokovne članke, poročila s strokovnih posvetovanj, srečanj in sestankov, prispevke o pomembnih dogodkih in novostih v knjižnicah, prispevke o projektih, v katerih sodelujejo knjižnice, intervjuje, mnenja in ocene, spominske in podobne zapise, obvestila in razpise ter obvestila o prireditvah, posvetih in drugih strokovnih dogodkih.

Navodila za pripravo prispevkov

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z začetno navedbo »Od leve proti desni: ...«. Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali PNG formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov knjznicarske.novice@nuk.uni-lj.si. Prispevki niso honorirani.

Uredništvo Knjižničarskih novic

Opravičilo Uredništva

V poročilu »Delavnica Izmenjava dobrih praks« avtorice Alenke Črnič (Knjižničarske novice, letnik 25, številka 12, str. 9) smo iz besedila izpustili pomembne oznake oz. ukazne gumba.

Popravek besedila navajamo s pravimi oznakami:

Za pomoč pri iskanju so v desnem meniju portala ukazni gumbi, ki nas privedejo do naziva knjižnic , prikaza karte celotne Slovenije , izbora podloge (Google Physical, Open Street Map, Google Satellite, Google Streets, Google Hybrid) , merjenja razdalj , analize radija po cestni mreži , analize radija ob liniji , brisanja analiz po karti , povečave/pomanjšave merila karte^[1].

^[1]<http://nukgis.civitat.com/odk258/navodila.htm>

Avtorici se iskreno opravičujemo.

NARODNA IN
UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA